

GAZETA NARODOWA

wychodzi o godzinie 6-tej wieczorem.

Dr. ALEKSANDER VOGEL.

Stara redakcyi: ul. Sykmuha 1. 40, I piętro
otwarte od godz. 10 rano do godz. 1 w południe
Stara administracyi: ul. Kopernika 1. 7, par-
ter (sklep), otwarte od godz. 9 rano do godz. 7
wieczorem, bez przerw.
Przedpłata za „Gazetę Narodową” wynosi:
w Łwowie: za prowincyi: za granicą:
miesięcznie 2 kor. 2 kor. 50 h.
kwartalnie 7 „ 7 „ 150 kor. 50 h.
rocznie 12 „ 12 „ 1800 kor. 50 h.
Za zmianę adresu dopłaca się 40 hal.
Wraz z „Tygodnikiem mód i powieści” lub
z warszawskim tygodnikiem „Ziarno” i 12 to-
mami rocznie premii:
kwartalnie 2 kor. 40 h.
miesięcznie 1 kor. 50 h.
W Łwowie za ogłoszenie w domu dopłaca się
40 hal. miesięcznie.

Krwawe ofiary.

Zdając historycznego dnia 28 listopada z r. „strzeżenie porządku publicznego” w ręce so-
cjalnej demokracji i jej rewolucyjnych traban-
tów, sądził rząd centralny, że wypuszcza ze
swych rąk cugle tylko na ten jeden dzień. Prze-
liczył się. Ręce, które w owym dniu cugle rządu
schwytyły, uczyły się ich, a nowi alijanci rzą-
dowi obśiedli kosiół rydwanu państwowego, wci-
snęli się woznicy pod łokcie, pod ramiona, ta-
mują i krepują mu ruchy i chociażby ten za-
pragnął cugle ściągnąć, nie ma już ani swobody
ruchów, ani siły do ich napędzenia. Nie potrafi już
otrząsnąć się ze swych „małych” przyjaciół, jak
otrząsnął się Guliwer z liliputów, którzy go ob-
śiedli. Br. Gautsch nie jest Guliwerem, a jego
nowi alijanci poczynają wyrastać ponad jego glo-
wę. Cugle rządu obwisły rozluźnione a rydwan
rządowy, zjechawszy z utartej drogi, toczy się
po grudach i urwiskach, trzeszcząc we wszystkich
swoich fugach i roztrzaskując tych, których
wzięło.

Najbardziej wstrząsną jest Galicya, jadąca
na końcu. Tak namiętnie, szalonej agitacji wy-
wrotowej i rozkładczej, jaka nią obecnie wstrzą-
sa od Białej do Zbrucza, nie pamięta historia
naszego kraju. Wszystkie radykalne agitacje
wszystkich pokroju, jakie kiedykolwiek wymy-
ślone zostały, nurtują i gryzą podstawy społeczne,
chmury agitatorów, ludzi, którzy z agitacji zro-
bili sobie rzemiosło, z niej żyją a którzy w
normalnie zarządzanym kraju ostaby się ani
dnia nie mogli, roznamagniają umysły niedo-
świadczonych i niewyrównanych rozpalać fantazje.
A wszystko to pod pokrywką ek. hasła powszechno-
go głosowania. To hasło i ta agitacja są
w najzupełniejszej zgodzie, oboje bowiem prowa-
dzą do rozbięcia organizmu państwowego.

Najniebezpieczniejsze jednak cechy przybrała
ta agitacja w Galicyi wschodniej, jadącej na
koncu końca. Prowadzona od szeregu lat przez
partję ukraińsko-rewolucyjną, która w między-
czasie przysłużyła imnie partje ruskiej i steruje
teraz samodzielną ruską polityką w Galicyi, pro-
wadzona ku ostatniemu swemu celowi, zlekka
tylko przyspieszającemu, do wolnej Ukrainy, komu-
nistycznie zorganizowanej, drogą wskazaną nie-
gdyś przez Chmielnickiego i Żeleznika, drogą
gwałtów, które objawiły się już raz strajkami
rolnymi — otrzymała teraz świeżą pomoc i siłę
w postaci rządowego, z programu socjalnej de-
mokratyzacji państwa, powszechnego, równego,
tajnego, bezpośredniego prawa głosowania i stała
się najgorętszą ruską aliantką. Nawzajem i rząd
musi być łaskawym dla swej aliantki i jak republi-
kańska Francya przykładała oczy wobec samo-
dzierżcy Rosyi, tak najbardziej konserwatywny
i w gruncie autokratyczny, chociaż konserwatywny
konstytucyjny państwowy rząd musi przemyczać
oczy wobec najbardziej rewolucyjnej partji. Ko-
rysta też ona z tego i jak chłop, który znalazł
pieniądze, upaja się łatwo otrzymaną wolnością
agitowania. Agitacja jej jest najbardziej kati-
linarna. Ostatni swój cel kryje i przed tymi, któ-
rych dla tego celu rozagitowuje i przed tymi,
przeciw którym go zwraca. Dawniej musiała być
ostrożeńszą i wstrząsliwszą, bo nie miała
czem swego celu przesłaniać, teraz pod olbrzymią
zasłoną powszechnego głosowania ma zupełną
wolność ruchów. Jest to agitacja najbardziej
katiłlinarna, bo gra na najniższych instynktach
człowieka, instynktach te rozbudza i drażni. Od
dwóch miesięcy, dzień po dniu notujemy etapy
jej pochodu i zwracamy uwagę na jej niebezpie-
czeństwa. Kilkakrotnie już wzbudzonych instynk-
tów nie udało się utrzymać na wodzy tym, któ-
rych je rozbudza po to, aby w danej chwili
rzucić je wszystkie we wskazanym kierunku,
kilkakrotnie już zaznaczyły się one gwałtami,
jak burza zapowiadająca się gromotami i błyskawicami,
choćby czarne chmury gromadzą się do-
piero na skłonie horyzontu. Aż znowu wypadki
w Nizhnowie wstrząsnęły atmosferą.

Chłopi ruscy, na jednym z tych niezliczo-
nych wieców, na których systematycznie przypala
się namiętności, lejąc na nie niby krople po
kropli rozpalonego oliwku, aż człowiek dojdzie
do szafu — podburzeni wprost przez księdza
ruskiego, którego przecież przywykli uważać za

swego przewodnika, rzucili się na przedstawicieli
władzy administracyjnej, rzucili się na wia-
ścielców dóbr p. Bohdanowicza, uważając go jako
przedstawiciela i obszaru dworskiego i narodu
polskiego. Władza musiała wystąpić: tych, którzy
dopuszcili się gwałtu aresztowano. Lecz teraz
stała się rzecz chyba najmniej spodziewana.
Chłopi ruscy, których namiętności zostały już
rozpalone do szafu, zerwali się, jak bezrozumni,
ślepa siłą pędzoną huragan i rzucili się nawet
na wojsko!

Ten cichy, potulny chłop ruski, za jakiego
go uważamy, przemienił się nagle w Żeleznika,
o którym najsmutniejsza tradycja nam opowiada.
Jak straszna, jak dzika, lecz zarazem jak umie-
jętna i jak rozumiejąca ukryte na dnie duszy
pierwotne instynkty chłopu ruskiego musiała
być ta, od szeregu lat prowadzona agitacja ukrai-
ńska, która tej przemiany dokonała, widzimy
teraz. A straszna rzecz powiedzieć, że na czele
tej agitacji szli, że ją głównie posilkowali księża
ruscy, powołani do siebie bożej na tej smut-
nej dziś ziemi. A oni zamiast słowa bożego
siali szatańskie ziarno nienawiści. I oto płon
wschodni.

Chłopi ruscy, porwani szałem, doszli do o-
statniego kresu zapamiętania. Rzucili się na wo-
jsko, wodzące aresztowanych burzycieli do wię-
zienia. Do tak szalonego czynu, którego bezce-
lowość każdy z nich musiałby poznać, gdyby
przez jedną sekundę nie panowały nad jego roz-
umem namiętności, unieść może człowieka tylko
beznadziejna rozpacz, której tu jednak nie było,
lub bezkierunkowa nienawiść, która oślepiła. I oto
nie innego, tylko ta nienawiść, siana jak mak
oszołomiającej przez agitatorów świeckich i
duchownych, zastąpiła szaleństwem czy ludowi
ruskiemu.

Chłopi ruscy zapłacili własną krew. Sze-
ściu zabitych, kilkunastu rannych — oto wynik
działalności księży ruskich w rodzaju ks. Koro-
stilla. Nastąpiła jeszcze represja i wielu z nich
podpadło karze więzienia. Społeczeństwo musi
się bronić, a w danych stosunkach musi, cho-
ciaż boleśnie o tem mówić, paść przykład od-
straszający.

Lecz czy ten przykład, chociażby najgroźniej-
szy, odstraszy? Nie chcielibyśmy, aby nas na-
zwano pesymistami, lecz boimy się być optym-
istami. W milowych okęgach Nizhnowa chodzą
już głuche echa wśród ludu, a Siczownicy, ci
Siczownicy, w których wspaniały tradycje Chmiel-
nickiego, potrzyskują toporkami. Przechodzą też
fantazje rozgorączkowane echa z tamtej strony
Zbrucza i namiętności ludu ruskiego drżą, jak
napięta do ostatniej możliwości struna, która
pęka za najlżejszym szarpnięciem.

Ukarani zostali i ukarani zostaną ci, których
rozszalała namiętności do gwałtu porwała. To
jednak namiętności tych nie ulży, przeciwnie,
obawiać się raczej można, że przelana krew na-
miętności te jeszcze rozplomi. A właśnie je
przeciąć należy u korzenia, przerwać należy
źródła, z których się sączy pomiędzy lud tru-
cizna.

Ks. Korostil, który był moralnym sprawcą
zaburzeń w Nizhnowie, został aresztowany. Ale
to dopiero pierwszy. Takich agitatorów duko-
wnych i świeckich jest cała chmara na ziemi,
przez lud ruski zamieszkałą, i na nich powinna
przedewszystkiem zaciężyć ręka, powołana do
strzeżenia ludu i porządku w kraju. Biecz nie-
wymuszoną, a raczej wytłumaczoną tem, co-
śmy na wstępie powiedzieli, że dotychczas to
nie stało, że dotychczas przytykano oczy na
te agitacje ruskie, nie za reformą wyborczą, ale
przeciw panom i w ogóle Polakom prowadzone.

Trzy miesiące jawnie a od dawna tajnie
trwające agitacje musiały zrobić swoje. Placi te-
raz za nie chłop ruski krwią swoją. Czy nie by-
łoby lepiej i dla kraju i dla tego chłopu ruskiego
go, gdyby rząd był energiczniej od samego po-
czątku zabrał się do agitatorów?

Gdy po jednym z wieców ruskich, właścicieli
dóbr ostrzegali włóczęgów przed szarżowaniem
wśród nich nadziejami zdobycia jego gruntów —
odpowiedział mu szczerze jeden z chłopów:

— A czemu tych panów, szczerze meży nami
po ślachach chodzą, szandari nie wotnu?

Co odpowiedzieć może rząd centralny, z
którego nakazu na wszystkie wiece i agitacje

zezwalano, temu chłopu na jego szczerze i jasne
zapytanie? W tem pytaniu mieści się cała tro-
ska jasno w przyszłość swoją patrzącego chłopu
ruskiego, w tem pytaniu mieści się także troska
naszego kraju.

Krew przelana w Ładzkim, to rubiny do
orderu br. Gautscha...

O potrzebie ofiarności na cele społeczne i organizacyi katolickiej

JE. ks. arcybiskup Bilczewski wy-
dał z okazji wielkiego postu dłuższy, podniósł
list pasterski, omawiający sposoby leczenia dzia-
lejszego zła społecznego a zarazem zarządzający
organizację dycezyalną w Związku katolicko-
społecznym.

W części pierwszej na pytanie: jak leczyć
działające zło społeczne, odpowiada książę Ko-
ściół: przedewszystkiem nie półśrodkami. Je-
szcze do niedawna wielu przedstawicieli nauki
świeckiej obiecywało, że oświata zbuduje most,
który w zgodzie zbliży do siebie wyższe i niższe
stany bogatszych i ubogich. Działy te bezwzględ-
nych chwaleń nauk coraz mniej. Kto bowiem
ma oczy ku patrzeniu, wie, że nauka i wynalaz-
ki zapewniają człowiekowi panowanie nad przy-
rodą; pomagają mu kruszyć skały, ale serca ludz-
kiego same nie zdolne zmieknąć, ani zniepra-
wionych sumień naprostować. Inni sądzą, że dość
zmienić prawo i wypracować nowe ustawy, do-
strojone do zmienionych warunków bytu spo-
łecznego, a już i dzisiejsze smutne stosunki od-
mienia się na lepsze. Inaczej socjaliści. „Żadna
naprawa — wolają — nie warta. Trzeba
zburzyć wszystko, co dziś jest, zaoberć plugiem,
aby i znak po dzisiejszych czasach nie został”.

Chore dziś jest społeczeństwo z egoizmu,
z zimna moralnego. Prawie każdy radby jak
najwięcej używać, a jak najmniej się namozić.
Samolubstwo jest głównym z z-
razem społeczeństwa. A na nie
jest tylko jedno lekarstwo to jest szczepie-
nie wielkiej, czynnej, ofiarnej mi-
łości bliźniego. Na mówienie jednak nie ma
ludzkiego siłownia. Żadna ustawa świecka
nie wymusi. Miłość musi być dobrowolna. Takiej
zaś dobrowolnej miłości, która by stopiła lód sa-
molubstwa nikt w duszach nie zdolno roznoczyć,
jako Jezus Chrystus i Jego święta wiara. Na
tych zasadach mogą i powinni uczeni wypracow-
wać w pocie czoła najbardziej postępową socjo-
logię i program ekonomiczny i polityczny taki,
który naprawdę w pokoju zbliży do siebie stany
i narody.

Kto ma się przejąć temi zasadami? W pier-
wszym rzędzie my, kapłani, mamy odpowiedzieć
w sobie wynieszone z miłości ku ludziom życie
Zbawiciela. Wspólnym ojcem wszystkich parafian
wienien być kapłan, tak ubogich, jak i bogatych.
Ma kapłan również niezaprzeczone prawo brać
udział w życiu obywatelskim i tego prawa nikt
nie może mu odebrać. Św. Paweł głośno zazna-
czył, że nie wyrzeka się tego prawa i wołał:
civis romanus sum! — obywatelem jestem. Naj-
lepszą zaś i najakuteczniejszą polityką kapłańską
jest wielka troska i staranie o takie ludzi świec-
kich wychowanie, żeby oni wszędzie, we ws-
i i w powiecie, w sejmie i parlamencie, prowa-
dzili politykę Boga, sprawiedliwą dla wszystkich.

Dalej ludzie bogatsi świecy wszystkich
warstw oświeczeni w narodzie powinni być
nie tylko sprawiedliwi dla swoich podwładnych
sług, robotników, ale także ofiarni, niekiedy praw-
nie aż do wyniszczenia się dla sprawy publicznej.
Majm jest, kto w chwili wielkich wstrząśnień
społecznych jak ślimak zaszkrapia się w swym
samolubstwie, kto kurczy miłość jedynie do swo-
ich dzieci, a nieraz do sztuk złota, obligacji,
palaców, bo dzieci nie ma. Kto majątku swego
na sprawy publiczne użyć nie umie, temu także
go szkoda. Idyotycznie tacy ludzie nieraz są spo-
kojni, zdawczy całą troskę o bezpieczeństwo
swoich i kas na rząd, wojsko, na policję.
Gorsi tacy ludzie prawie od socjalistów, bo
sknerstwem swym rodzą socjalistów tysiące. Po-
winni być najpożyteczniejsi w ojczyźnie; bo naj-
więcej od niej wzięli, a tymczasem oni żadnego
nie mają pocucia obowiązku wobec swego na-
rodu. — Nie ma dziś prawie potrzebniejszych

zapisów i fundacji nad fundacye na cele kato-
lickiej organizacji i akcji społecznej.

Lecz i ubodzy mają obowiązki sprawiedli-
wości i miłości. I oni się muszą ograniczać...
Masz prawo, aby twą pracę sprawiedliwie wy-
nagrodzono, ale z drugiej strony masz zobowi-
zanie wykonywać tę pracę sumiennie i do bó-
li i dotrzymać warunków dobrowolnie i sprawi-
dliwie zawartej umowy. Wolno ci zawsze do-
chodzić swej krzywdy, bylebyś się posługiwał
środkami obrony prawnymi. Ale i tobie nikogo
krzywdzić nie wolno.

Ograniczać się trzeba. W czym? Otóż trun-
ki palone należy wypędzić ze wsi i domów.
Dalej unikaj należy zbytków w odzieniu i nie
porzucaj swojego stroju włóścińskiego.

W dalszym ciągu listu pasterskiego poru-
sza ks. arcyb. Bilczewski sprawę agitacji
wyborczej i stosunku Polaków z
Rusiniami.

O wyborach czytamy tam: „Mówiłem wam
już ukochani moi, jak się zachować macie wobec
różnych proroków, którzy prawią wam kazania
o podziale gruntów, lasów, pastwisk. Co do wy-
borów, zdania żadnego wam nie podsuwam a tem
mniej nie narzucam. Wy sami po dojrzałej roz-
wadze wytwórcie sobie sąd o potrzebie i ko-
rzystach powszechnego czy ograniczonego prawa
wyborczego. Osobiście pragnę, aby oświata chre-
ścijańska i sumienność stały się powszechnym
udziałem ludzi tak, iżby po stronie, gdzie więk-
szość stanie, zawsze była prawda i sprawiedli-
wość. W tem cała rzecz, aby wyborcy zaufaniem
swoim obdarzyli tylko kandydatów rozumnych, za-
cnych i całem sercem oddanych sprawom Bożym
i ojczyźnie. Jeśli to nastąpi, jeśli sejm i parla-
menty tak się ukształtują, że wszystkim obywatelom
i każdemu stanowi zapewniona będzie sprawi-
dliwość, to mniejsza o to, na jakich zasadach
oprze się przyszłe prawo wyborcze.”

„Ze i powszechne wybory nie zawsze przy-
noszą polepszenie stosunków społecznych, to wi-
dzicie na Francji, gdzie już są powszechne, bez
pośrednie, tajne i równe wybory. Tam one
przyniosły ludowi katolickiemu najwięcej szkody. Chłopi bowiem,
gdy wybory nadeszły, nie poszli głosować. Szko-
da nam czasu, mówili. Nie żalowali jednak czasu
socjaliści i ci, co, nie chcąc uczciwie pracować,
z namiętności ludzkich zyski ciągną. Oni jak je-
den mąż stanęli do głosowania i wybrali swoich
ludzi bez Boga. I oś się stało? Wybrani przez
powszechne wybory socjaliści i gorsi od nich
farmazoni wyrzucili ze szkół i ze sądów krzyż,
dzieciom nawet paciera nie pozwalają w szkole
odmówić, a gdyby kapłan, jaki poważył się od-
prawić choćby na Boże Ciało procesję z Najsw.
Sakramentem dokola swego kościoła, to idzie do
więzienia. Macie tu, ukochani moi, przykład od-
straszający, do jakiej ciężkiej panoszczyzny, czyli
do jakiej niewoli ducha i ciała prowadzą rządy
socjalistów i podobnych im szkodników. Tyle na
razie o wyborach. Jeśli by później zaszła potrze-
ba, to napiszę o tem więcej, nie jako polityk,
ale jako wasz ojciec i arcybiskup.”

Ostosunku z Rusiniami mówi arcy-
biskup: „Serdecznie boleję nad tem, że z powo-
du tych powszechnych wyborów przyszło w nie-
których miejscach do nieporozumienia między
Rusiniami a Polakami. Gdziekolwiek miano nawet
Polakom grozić wyrzuceniem ze Wschodniej Ga-
licyi Groby te przytrafiły się jednak chyba wy-
jątkowo, a mogą pochodzić tylko od ludzi, któ-
rzy sobie za rzemiosło obrali siar nienawiść i
łowić ryby w mętnej wodzie.”

„Przecież ja także znam lud ruski i naocześnie
przekonałem się podczas moich wycieczek kani-
czystych, jaki on począwszy i jak chewie słucha
każde nauki o zgodzie obu narodów. Niedawno
temu byłem w Brzeżanach. Po moim kazaniu w
kościółce kobieta wiejska, Rusinka, przyniosła do
jednego z kapłanów na Mszę św. za mnie. Kie-
dy się o tem dowiedziałem, kasalem ją przywo-
łać i zapytałem, dlaczego, acz biedna, to uczyni-
ła? Odpowiedziała, że chciała mi zapłacić, wy-
nagrodzić za kazanie o miłości i zgodzie między
Polakami a Rusinami. „Modlitwa moja, dodała,
niewieleby urosła — ale najświętsza ofiara
wszystko wam u Pana Boga wyjedna i dużo
zdrowia i łaski Pana naszego Jezusa Chrystusa”.

Oto prawdziwa, rodzima i nie popusta dusza lu-

OGŁOSZENIA I PRZEDPŁATE

przyjmują: We Lwowie: Administracya „Gazety
Narodowej” ul. Kopernika 7 i biuro Sokolowskiej
Pasz Hasmana; We Wiedniu: Hasenstein &
Vogler (Otto Mass) Walfischgasse 10, Rudolf Mosse
Seilerstraße 2, A. Oppelk Grünangergasse 12, M.
Duka Nachf. Max. Augenstein & Emerich Lesser
I. Wollzeile nr. 9, Schallk. Wollzeile 11, J. Danneberg
II. Praterstrasse 33, Adolf Chulawski VII.
Stiftgasse nr. 4; E. Bräu I. Rotenturm-
strasse 9; W Budapeszcie: Julius Leopold VII.
Elsbethring 41; W Frankfurcie n. M.: Has-
enstein & Vogler i G. Dabbe & Comp. W Pa-
ryżu: C. Adama Ciborowskiego następcą: Ra-
skowski 14, Cité de Trévise Paris.

OGŁOSZENIE: Ogłoszenia zwy-
czne na jednorazowy wiersz drobnym drukiem
lub jego miejsce 20 hal. Należni za wiersz lub
jego miejsce 60 hal. Głosy publiczności za
wiersz lub jego miejsce 1 kor. Prywatna kores-
pondencya 6 hal. od wyrazu.
Numer kosztuje 8 h., na prowincyi 10 hal.
(Numer dawniejsze kosztują po 10 et.)

du ruskiego. Więc, ukochani moi, nie macie się
czego bać ze strony ludu ruskiego. Przecież on
rozumie, że krew polska i ruska u nas tak jest
pomieszana, że się oddzielić więcej nie da. Lud
ruski rozumie, że w dniu, w którymby się Pola-
cy stąd mieli wynieść, powstałby taki płacz i la-
ment, jakiego nawet w czasie najstraszniejszych
wojen tatarskich na Rusi nie było i który mo-
żnaby chyba porównać do owych jęków, jakie
powstały w dzień sądu ostatecznego, kiedy Bóg
rozdzieli męża od żony, dzieci od rodziców i
jednych przeznaczy do nieba, drugich na po-
piełnienie.

„Na bradnie więc warchołów i burzycieli
zgody, czy oni będą w surducie miejskim, czy w
siermędze wiejskiej, żebyście się wynieśli do za-
chodniej Galicji, odpowiedzieć: chyba nie wiesz,
że Rusini mają swoją cerkiew i swoich kapła-
nów w samym sercu Polski, bo w Krakowie.
I żaden Polak nie każe się im stamtąd wynosić,
owszem, cieszy się, że kiedy Rusin przyjdzie do
Krakowa, może iść na swoją własną służbę
Bożą i wysłuchać kazania w języku ruskim. A
niedaleko ruskiej cerkwi w Krakowie, jest Wa-
wel, zamek dawnych królów polskich, gdzie
mieszkały królowe nie tylko Polki ale i Rusinki, bo
królowie polscy także Busunki na królowe brali.
Mają Polacy zaś tem większe prawo siedzieć we
wschodniej Galicji, a nawet dalej aż po Kijów,
bo bronili oni całe wieki ludu i ziemi ruskiej
swoimi pierściami przed poganami.”

„Ograniczenie się murem nieprzebytym
narodu od narodu było cechą państw pogańskich,
ustalać zaś z chwilą, gdy duch Chrystusowy za-
pewnił w ustrojach państwowych. Nawet Amery-
kanie, którzy rzucili hasło: „Ameryka dla Amery-
kanów”, przecież otwierają swe granice Rusi-
nom, pozwalają im budować swe cerkwie i
szkoły i przemawiać językiem ruskim, choć emi-
granci ruscy nie walczyli nigdy za wolność ludu
amerykańskiego, jak Polacy walczyli za oswo-
bożenie Rusi od tureckiego jarzma.”

„Bliżko trzysta lat temu mnich ruski wołał
do tych, którzy na Rusi porzucili szczyrę, a
przyjęli wiarę katolicką: „Oznamujcie wam, jak
zemlja, po której nohamy naszymi chodzą...
na was płacze, stobnet y wopiet”. Stokroć
słuszniej wy, ukochani moi, powiedzieć możecie
wszystkim, siejącym was i niezdędo między Po-
lakami a Rusinami: „oznamujemy wam, że zie-
mnia, po której nogami naszymi chodzą — a
która kryje wspólne mogiły Polaków i Rusinów,
co razem walczyli w jej obronie — płacze na
was burzycieli, stęka, jęczy”.

„Nie chcę przypuszczać, aby niesumieinnym
agitatorom udało się lud ruski skłonić do czy-
nów zbrodniczych. Gdyby jednak, ukochani moi,
pokrzywdzono was, czego nie dać B-że, to
biedniejsi byłiby krzywdzicie. Krew przelana
spadłaby na sumienie tych, którzy niepokoję wy-
wołali i tych, którzy im nie przeszkadzali, choć
mogli i byli powinni.”

Część pierwsza listu pasterskiego (o drugiej
w kwestyi organizacji związku społeczno-kato-
lickiego napiszemy jutro) kończy się streszcze-
niem takim: Do pracy w imię Chrystusa. Zasa-
dy Ewangelii należy głosić nie tylko z ambon,
ale także z katedr uniwersyteckich, w poezyi i
rozprawach dziennikarskich, jako wielką naszą
konstytucję narodową.

Za siódmą górę należy pędzić sknerstwo,
ale także zbytek, rozrzuśność, szulerkę, bo one
przyczyną zniszczenia i samobójstwa fizycznego
czy moralnego jednostek, rodzin, narodów.
Wszyscy bogaci i ubodzy, pracodawcy i robotni-
cy, przemysłowcy i odbiorcy — wszyscy musimy
dla miłości Boga zgodzić się chętnie na dobro-
wolne ustępstwa i ofiary; jedni, przystając na
nieco większe wydatki, drudzy, zadowolając się
sprawiedliwym zarobkiem. Tego wymaga pokój
społeczny i interes każdego z osobna.

NA GALĄZCE

powieść przez PIERRE de COULEVAIN.

(Ciąg dalszy.)

Satyrę sir Williama jest ogromnie cięta,
umie on nadto schwycić każdą śmieszność.
Lubi przekomarzać się ze znajomymi — że zaś
i mnie to bawi, więc nie oszczędzamy się wzaj-
jemnie. Łatwość moja przechodzenia z lekkiej
rozmowy w poważną, wprawia go w ciągłe zdzi-
wienie. Jestem, jakoby pierwszą Francuską,
z którą on może zamieniać myśli; wytrąca go to
z równowagi. Przedwczoraj rano, umadłszy obok
mnie na werandzie, zagadnął w chęci wojowania
ze mną:

— Zażożyłbym się, że pani wierzy w prze-
sady?

— Wierzę — bardzo.

— Nie lubi pani zobaczyć nowy księżyce
przez szczy?

— O! nie, nie!

— Wierzy pani w złe oczy?

— Wierzę, że spotkanie pewnej osoby łączy
się z jakimś szczęśliwym zdarzeniem — spotka-
nie zaś innej schodzi z nieszczęściem.

— Nie jesteścież sobie wzajemnie nieustan-
nem narzędziem radości lub bólu, posłannikami
złej lub dobrej doli?

— Natury przesądne tkwią bądź w indy-
widualnych przeozulonych, bądź w tych, które się
kierują instynktom.

— Nabyłam tej choroby we Włoszech, słysząc
ciągle w około: „to przynosi szczęście — tamto
zaś nieszczęście”; mimowoli zwracamy później
uwagę w tym kierunku. Czy pan zaprzecza prze-
czuciu?

— Niestety! nie mogę. Kiedy syn mój wy-
jeżdżał do Indji, ucałem, ściskając mu dłoń po
raz ostatni, że go więcej nie zobaczę. On sam —
płynąc już statkiem, pisał do matki, prosząc, by
mu przesała piosenkę starą, którą śpiewałam mu
w dzieciństwie.

— Mnie się zdarzyła również rzecz dziwna.
W czasie pobytu naszego w Raymie z panem
de Myères — zwiędzałam kaplicę Corsini w ko-
ściele św. Jana Laterańskiego, w której jest
przepiękna rzeźba „Pieta”. Przedstawia ona nie
Dziewicę nadziwioną, ale zwyczajną kobietę, trzą-
mającą na kolanach umęczone ciało męczący —
którego umiłowala. Grupa marmurowa, oświe-
tlona promieniami reflektora, kryta zaś cała
pozostaje w cieniu. Boleść bezmierna w upyko-
na światłem udsielała mi się magnetycznie —

mimo, iż wówczas nie wierzyłam — ani nie by-
łam matką. Ku wielkiemu zdziwieniu innych
zwiędających zapłakałam głośno. W sześć mie-
sięcy później mąż mój nie żył. Kiedy z rozdar-
tem sercem ubierałam go do trumny — przypo-
mniała mi się grupa „Piety”, postawa niewiasty
w kaplicy Corsini była podobną do mojej w
owej chwili. „Nieszczęście rzuca czasem cień
swoją przed sobą, jak wy Anglicy wyrażacie to
dobrze w waszym języku.

— Niewątpliwie tak bywa.

— Czy to nie jest dowodem, że dola nam z
góry jest zapisana?

— Megłoby to być dowodem — ale może i
złudzeniem tylko.

Zwracając się do mnie z drgającą w ustach
ironią, ciągnął Sir William dalej:

— Najlepszym byłoby raczej dowodem, że
miłość, to płyn organiczny — jak pani twierdzi
w ostatniej swej powieści. — Przekałał on nas
niegdyś panią i mnie. Chciałbym go widzieć w
sobie teraz.

— Dojrzed go wrokiem? zawołałam, coż
pan może widzieć na tej ziemi? Chyba rzeczy
dotykane. Czy pan kiedy widział myśl lub uc-
zucie?

W twarzą sir Williama malowało się za-
kłopotań.

— Doprawdy nie zastanawiałam się nigdy
nad tem.

— A jednak te siły niewidzialne właśnie
rządzą światem, pobudzają go do życia i do
działania.

— Czy pani zrobiła to odkrycie między dwo-
ma partiami bridge’a?

— Może — w każdym razie nie podczas
gry.

— Tak i ja myślę. Żart na bok — musiała
się pani wiele zastanawiać.

— Coż można lepszego czynić „na ga-
lącce”, jak dumać? Jean Noel nabył na niej
trochę tej mądrości, którą przypisuje po-
szczykom: „He has become as wise as an old
owl”.

Państwo Randolph zaprosili mnie na co-
dzienne przejażdżki ich powozem po południu.
Objechaliśmy razem całą okolicę Cannes.

Wiosna w całej pełni. — Łagodny, niebie-
ski odcień barwy widnokrąg, złotawe światła
łącza się z liliiowymi przy zachodzie słońca.
Płactwo ocalone w nierozważnym tępieniu, roz-
poczyna dźwięczny — miłosny rozchód.

Listy z Warszawy.

(Z powodu ukazu carskiego, dotyczącego zwolnienia Dumy na 9 maja. — Dlaczego „niektóre” tylko gubernie Królestwa polskiego będą gotowe w pracy wyborczej do tego terminu. — Gen. Skalon waznany do Petersburga.)

Warszawa 27 lutego.

Dowiedzieliśmy się dziś rano najpierw, że Duma państwowa zwolniona zostaje na mocy ukazu carskiego dn. 9 maja (26 kwietnia st. st.) lecz równocześnie, że akcja wyborcza do tego terminu nie zostanie skończona. Skutkiem tego jedna czwarta a może i jedna trzecia posłów nie zostanie do tej pory wybrana. Równocześnie z ukazem carskim, naznaczającym termin pierwszego zebrańia Dumy, objaśnia pólurządowy organ „Ruskoje gasudarstwo”, że nie wszystkie gubernie, uważane w tym wypadku jako okręgi wyborcze, zakończą pracę przygotowującą. Odnosi się to przede wszystkim do guberni stepowych, zakaspiskich, kaukaskich, oraz syberyjskich, gdzie kolosalne przestrzenie stoją na przeszkodzie wszelkiemu porozumieniu się. Ale Rosya środkowa i zachodnia, prowincje dawnej Rzeczypospolitej, oraz samo Królestwo polskie znajduje się pod tym względem w daleko szczęśliwszych warunkach.

Tymczasem ten sam pólurządowy organ nadmienia, że z pomiędzy guberni Królestwa polskiego niektóre tylko skończą pracę przedwyborczą do 9 maja, tak że rezultat wyborów nie będzie mógł być gotowy. Zapyta należy: dlaczego? Ani przestrzenie zbyt wielkie, ani brak komunikacji, nie stoją tu na przeszkodzie. Tymczasem wiadomo już, że na zapytanie ministra spraw wewnętrznych, zwrócone do gubernatorów kraju niektóre, niektórzy z nich odpowiadają przecząco. Między nimi był także p. Martynów, gubernator warszawski (odróżnić należy gen.-gubernatora warszawskiego, będącego naczelnikiem całego kraju od naczelnika gubernii warszawskiej), który również ministrowi nie obiecał, aby praca wyborcza do 9 maja mogła być gotowa. Tak odpowiedź p. Martynowa, jak innych gubernatorów, jest w tym razie wysoce podejrzana. Półtrzecia miesiąca, jakie nas dzieli od terminu zwolnienia Dumy, wystarczy na zupełne do ukończenia pracy wyborczej i doprowadzenia jej do skutku.

Prawdopodobnie w tej kwestii został gen. Skalon powołany do Petersburga, a zarazem i w kwestii przedłużającego się stanu wojennego w naszym kraju. Prawo o stanach wyjątkowych wyraża głos (co podniesiono z takim naciskiem na niedawnym zjeździe w Moskwie stronnictwa „30 października”), że tam jedynie, gdzie jest zbrojne powstanie, stan wojenny i sądy doraźne są dopuszczalne. Wprawdzie Polska jest na to, aby się w niej działać bezprawia, jednakże ostatnie, trwające już trzy miesiące, zwróciło uwagę nawet obcych przy rządzących w Petersburgu. A jeśli, dodać należy, działali się u nas nieporządk, napady, rabunki kas publicznych, to w pierwszym rzędzie winne były temu organa władzy wykonawczej, również niedołężne, jak często patrząc na to z umiśnią objętością. W początkach awantur, jakie się rozpoczęły w końcu stycznia z r. p. policja bardzo wyraźnie wszystko to tolerowała.

Pomimo to wątpić nie należy, że gen. Skalon jeszcze będzie bronił swej taktyki i wszystko uczyni, aby stan wojenny jak najdłużej przeciągnąć.

Rozkaz stawienia się generała do Petersburga był tak nagły, że równocześnie minister komunikacji zawiadomił go telegraficznie, że do jego dyspozycji przeznaczył specjalny pociąg bytawicany.

Michał.

„Maryawici”.

Jeden z księży podaje w warszawskiej „Gaz. Pol.” treść „nowego dogmatu” Maryawitów. Heretycy ich przedstawia się w następujących zarysach:

Bóg jest jeden Duch Święty. Jedność i Nieśkończoność — jako jeden jest ogień w nieskończonych płomyczkach. Cały świat, to wielkie Ciało Boże, Wielki Najświętszy Sakrament. Duch Święty i Ciału Bożemu, czyli Świat Duchowy i Materyalny, czyli siła i materya, czyli Duch i Ciału. Każdy człowiek, to mikrokosmos, mały wszechświat, mały Najświętszy Sakrament. Jezus jest Syn Boży-Bóg w męskiej postaci; matka Jezusa Marya, jest Bogiem w niewieściej postaci, a Duch Święty w Ich Ciałach i w Ich Duszach.

Jezus, Marya i Duch Święty, to Trójca święta. Marya niewiasta równa Jezusowi, męskiej osobie. Lecz Bóg trójka — Trójca ograniczona być nie może. Trójca znaczy nieskończoność. Jezus, Marya mają Ciału i Krew z Anny, a Duch Święty — to Czwórka Święta, Boska: Cztery osoby jeden Bóg Duch Święty wcielony. Przybywa matka świętej Anny — to piątka święta: pięć osób, jeden Bóg i t. d. aż do Adama i Ewy. Ie osób, ludzi, mężów i niewiast, w tylu osobach Bóg Duch Święty wcielony. Każdy człowiek, mężczyzna i niewiasta, to stworzenie Boże, to zrodzenie Boże, to dziecko Boże, a Duch Święty jest Ojcem i Matką: Niebieskim i Ziemiakiem Ojcem stwórcą; znak widzialny niewidzialnej Łaski Bożej cały świat, znak widzialny niewidzialnej Łaski Bożej każdy człowiek. Marya równa w Bóstwie i człowieczeństwie Jezusowi.

Grzech jest głupota. Piekło, to tylko dočasne cierpienie z głupoty. „Ojciec nasz, który jest w niebie”, to znaczy: „Duch Święty Boże”. Przykazania Boże i kościelne — to tylko rady ewangeliczne, obowiązujące tylko o tyle, o ile obowiązują przysłówia, zdania mądrości. Znak przeznaczenia: w Imię Ojca i w Imię Matki i w Imię Ducha Świętego Amen.

Korespondencje.

Monachium 25 lutego.

(Ostatni koncert Hubermanna. — Głosy krytyki o koncercie hrabianki Morsztynowej. — Karnawał. — Drobniactwo.)

Dać w Monachium trzy koncerty na dwa miesiące, będąc artystą nie-niemieckim, na to trzeba być nielada śmiałością, albo też stać bezwarunkowo w pierwszym rzędzie najwykszych muzyków-wykonawców. Tym śmiałością i tym wielkim artystą jest Hubermann. Trzeci koncert jego był znowu zupełnie wyprzedzonym. J. Burmeister i Kubelik nie urządziliby trzech koncertów w sezonie, gdyż już w drugim widać byłoby luki, jeśli nie dość pusta sala. Powodzenie miało też i na ostatnim koncercie nietylko. Publiczność poprosiła szalala i jakby drgała w szpatykowych zachwytach, do których ją pobudziło mistrzowskie wykonanie koncertów Dworżaka i Mendelssohna, oraz Adagio Mozarta. Otrzymał ten wielki mistrz ogromny wieniec z lilową wstęgą, jakby symbolem tęsknoty Monachijczyków za czwartym

koncetem. Ale czy się odbędzie? Chyba w przyszłym sezonie, o ile się zdołało poinformować. W każdym jednak razie Hubermann jest wielbionym przez prasę pod niebiosa — dzięki tylko swej genialności. Gdyby posiadał jakąkolwiek wadę, czy słabą stronę, rzuciliby się na niego z iście germańską zjadłością. Tak więc zamknął buzie tym sympatycznym tutejszym grypiórkom muzycznym.

Pisałem ostatni raz o występie naszej bardzo talentowanej pianistki, hrabianki Morsztynowej. Dziś czuję się w miłej możności doniesienia o głosie prasy. Przypatrz się, krytyków czy recenzentów o jej grze nie warto, bo niejedną z tych bagraczy nie wart i nuty przewracać i nosić za nią. Natomiast niech mi będzie wolno przytoczyć zdanie najpoważniejszego krytyka a zarazem docenta historii i teorii muzyki na tutejszym uniwersytecie, piszącego pod pseudonimem K. W. „Allgemeine Zeitung” tak się on wyraża: „Przyznam się, że szedłem na ten koncert nie bez obawy zawodu — ale zawiódłem się na siebie! Gra bowiem hrabianki Morsztynowej odznacza się pełnią dystynkcji i tempieramentu, oraz wielkim poczuciem stylu. Technika jej jest pięknie wyrównana, wyborna w „fortissimo”, podatna do cieniowania. Może jeszcze unosi ją temperament, ale gdy dojrzej — jest bowiem bardzo młodziutką — wtedy rozwinie jeszcze niejedną ukrytą dziś zaletę. Najlepiej wykonała „karnawał” Schumann’a i trzy utwory Chopina, oraz drobne rzeczy swego profesora, E. Sauer’a.

Podobnie piszą inne pisma, tylko niesmaczne uwagi co do tytułu artystki mogli być sobie darować; niech bowiem nie zapominają, że nasza arystokracja wydała, począwszy od Deliny Potockiej i ks. Czartoryskiej, szereg uzdolnionych artystek, znanych — jak np. malarka hr. Krasińska z Monachium — więcej zagranicą, niż w kraju. Tymczasem komtessy i baronessy nie-mieckie występują w dość wielkiej liczbie jako szanowni w Berlinie, Wiedniu, Budapeszcie, Monachium itd. Do zrozumienia prawdziwej sztuki jest im daleko! Są zańdło rozsądne, aby oddać się tylko sztuce, tak nierzadkemu źródłu dochodów! To im trzeba przyznać.

Ostatnie 3 dni karnawału nie ograniczają się wcale do balów i redut; rzecz można nawet, iż właściwie w te dni niema tego rodzaju zabaw. Panuje swoboda zupełna, nad zachowaniem jednak porządku czuwają argusowe oczy szuchmannów, którym jednak dyrektora policyi każe patrzeć przez palce na różne wybitki „blaznów, kłownów, szarlatanów, kolombów, pajaców, sgarrelli, pierrotów” itd. Mimo wszystkiego jednak nie zdarzają się nigdy przekroczenia publicznej przyzwoitości, gdy np. w Berlinie aresztowanych bywa za to nieraz kilkaset osób na jedną noc. Pod tym względem Monachium stoi o całe niżej od Warszawy — choćby! Ale o sceny a la Brouwer lub Teniers nie trudno, zwłaszcza po północy, gdyż wszystkim się zdaje, iż chodzą na głowach, nie nogach; wtedy od czasu do czasu przeleci od stołu do stołu pusta butelka, powstaje wrzask i pisk i „wylewanie” za drzwi. Nie do radości należą polscy, zadawane przez broniącej się przed całusem kobiety; obdarowywać takim „plackiem” śmieciek zmyka zawstydzony między siatami wśród śmiechu podochoceni publiczności. Przeszłego roku w ostatnią noc karnawałową zbliżył się do jednej z Polek, z zawodu rzeźbiarki, jakiś „przypłoszony” burz z „czemśmi „przekątniami” za zapitej fizyonomii i chciał się przekonać, czy Polki też są tak zadowolone z całusów, jak Niemki. Rzeźbiarka „machnęła na odlew” swą „lekką” rączką, przyrywającą do borykania się z marmurami i nie chcąc zapewne zabawiła się w malarke, zostawiając burzowi czerwień czerwone plamy na facy, plamy, znaczące chwilowy pobyt paluszki na ogłupiałej z niespodziewanego obrotu rzeczy burzowskiej głbie.

Nastąpiło potem lekkie zbliżenie się burza ku ziemi po pokonaniu przeszłości w formie stoika oraz przeniesienie swej wesołości na ulicę wśród grzot i braw publiczności, wołającej zdala do rzeźbiarki: „Hoch! Prosit!”

Alle przypominać sobie inny groźniejszy nieco fakt, który mniej był miłym dla wesołych gości kawiarnianych. Oto jakiś Hiszpan, zgniewany na kelnera, zaczął strzelać z rewolweru, co prawda w sufit, ale że był pijany, więc mógł mu się zdawać, że sufit jest nie nad nim, lecz przed nim i sypać kulami niby imitując confetti. Z trudem ubezwładniono go, a wale Straussa zażegnał przykrą aferę.

W obecnym karnawale odbyło się w pałacach tutejszej arystokracji kilka zabaw, na które otrzymało zaproszenie kilku Polaków, jak zwykle zwracających na siebie uwagę dystynkcją i elegancją.

Bawią obecnie przez dłuższy czas w Monachium Stanisławowie Przybyszewscy, lecz nie otoczeni gromadą nadskakujących „artystów” i „literatów”; natomiast unikają natrętnych ludzi, chcących się otrzeć o osobę głośnego pisarza. W tutejszym „Schauspielhausie” grana będzie jedna ze sztuk Przybyszewskiego.

Observer.

Kronika.

Lwów, dnia 1 marca 1906.

Żalodarynia.
W piątek 2 marca Symplicyusa. — G. kat. Pteolona M. — Kal. słow. Badoław. Wschód słońca 6:49 zachód 6:38.
W sobotę 8 marca Kunegundę K. — G. kat. Lwa pap. rym. — Kal. słow. Sławomila. Wschód słońca 6:47 zachód 6:40.
W niedzielę 4 marca Kazimierza kr. — G. kat. Archypa. — Kal. słow. Kazimierza. Wschód słońca 6:45 zachód 6:42.

Nowy członek Koła polskiego. W sprawie wstąpienia posła polsko-ormiańskiego z Bukowiny p. Bohusiewicza do Koła polskiego, o czym wczoraj donosiliśmy, dowiadujemy się, iż nastąpiło to ma skutkiem uchwały komitetu wykonawczego polsko-ormiańskiego większej własności na Bukowinie, która zapadła 27 z. m. na wniosek p. Kajetana Stefanowicza.

Kronika lwowska.

Powszechne wykłady uniwersyteckie. W piątek, dnia 2 marca dr. J. Zakrzewski: Akustyka — nauka o głosie (dokroczenie — z obrazami świetlnymi). Zakład fizyczny uniwersytetu Drugosza 8. Początek o godzinie 7.

Tramway konny kupiło miasto. Nie sprzedanie i ugle. Przez trzy lata, co roku, towarzystwo tryesteńskie ofiarowywało swój tramway konny we Lwowie na sprzedaż miastu i napraszało się, aby go od niego kupić, co roku też podawało niższą cenę. Ale miasto co roku odrzucało ofertę Tryesteńczyków, a zawsze przedewszystkiem dla te-

go, że cena była zdania większości za wysoka do wartości tego tramwayu. Naraz nagle i niespodziewanie magistrat przed czterema dniami zakomunikował swą uchwałę, aby tramway konny zakupić w myśl ponowionej, przed kilku dniami złożonej oferty Tryesteńczyków, a za cenę 940.000 kor., czyli za cenę o 140.000 koron wyższą, aniżeli oferta poprzednia. Pospiesz magistrat zaimponował. Ten magistrat, który po dwunastu latach dopiero załatwia u siebie kawalki, w kilku dniach załatwił się ze sprawą, wymagającą wydatku miliona natychmiast a dwóch milionów później, bo tyle będzie kosztować przeróbka tramwayu konnego na elektryczny. Bardziej zaimponowała jeszcze komisja „elektryczna”, która w tym wypadku usprawiedliwiła swoją nazwę i do dwóch dni załatwiła się z tak obciążonym elaboratem. Zaimponowało przyszydum miasta, które zaraz następnego dnia sprawę tę wzięło na radę, przerywając nawet dyskusję budżetową, dotąd tak pilną, że żadnej innej sprawy załatwiać nie było wolno. Zaimponowała wreszcie rada miejska, która wczoraj po dwugodzinnej dyskusji rozstrząsała się w całej sprawie i kupno uchwaliła 56 głosami na 64 głosujących. P. Mokrzycki przystał tak motywował zakupno tramwayu: „procent od żądanej przez tramway sumy 940.000 kor., wylicsie tylko 2.000 kor. miesięcznie, a tyle miasto wytrzyma jeszcze; zresztą koncercy warta jest 600.000 kor., a tramwayowe „rudery i dracina” 340.000” — i uchwaliła kupno tramwayu za 940.000 koron. Uchwała rady miejskiej brzmi identycznie, jak propozycja magistratu, którą przed pa. u daliśmy podaliśmy.

Przypominamy raz jeszcze jutrzejszy koncert w Filharmonii na rzecz Maryańskiego Dzieła Miłosierdzia, stowarzyszenia opiekującego się najuboższymi młodzieżą gimnazjalną. Dyrektora teatru zmieniła umyślnie swój repertuar, aby umożliwić p. Olekskiej uczestnictwo w tym pięknym wieczorze. Będzie to zarazem pierwszy występ na estradzie utalentowanej naszej primadonny, która wykona utwory Gounoda, Galla i Niedzwiedzińskiego. P. Dianni za-produkuje się na te okazyjy w fragmentach z „Requiem” Verdiego i „Stabat Mater” Rossiniego, oraz w kilku pieśniach włoskich przy akompaniamencie znanego pianisty p. Stanisława Głowackiego. Towarzystwo „Lutnia” wykona oprócz zapowiadanych poprzednio utworów T. Nowowiejskiego, przesłane Ofertorium Verdiego, w którym solo tenorowe odpieśwa dr. Karol Czerzy.

Początek koncertu o g. 7 1/2.

Gwałt ruskich akademików na uniwersytecie. Dziś w południe po 12 gmach lwowskiego uniwersytetu widownia brutalnego gwałtu akademików ruskich. Przyczyną zajścia była odmowa p. rektora co do udzielenia sali na wiec. Już wczoraj wieczór balasowali ruscy akademicy w gmachu, protestując przeciw zarządzeniom rektora. Dziś zaś wpadli gromadnie na korytarz I piętra i wznosząc swoim wywołaniem hajdamackie okrzyki, wybili kilka szczyb, rozbili dwie lampy, oświetlające korytarz, pozrywali trochę drutów, przewodzących elektryczność, wreszcie swą nienawiść wyrzuli na czarnej tablicy, która wisiała nad drzwiami biura p. rektora; tablicę tę potłamsi i podeptali. Dokonawszy tego „bobactwa” i „patryotycznego” dzieła, zabrali się ożmępnęć z gmachu, znacząc swą kulturę jedynie błotem, utkamiem szkła i drzewa.

Pokątny dom. Policja aresztowała wczoraj w domu przy ul. Skarbowski 16 Maryę Kosińską, wdowę po podurzędniku, która mieszkanie swoje oddawała na miejsce dla niedozwolonych schadzek pań i panów i pobierała za to wysokie wynagrodzenie. W chwili jej aresztowania zastała policja w jej mieszkaniu jedną panią z prowincji, która pod pozorem leczenia się często przyjeżdżała do Lwowa i jedną dziewczynę, podającą się za szwagierkę. Mieszkanie Kosińskiej policja opieczętowała.

Policja przesłuchiwała 12 pięć kobiet, które były klientkami Kosińskiej.

Kronika krajowa.

Wiece i zbory ruki odbyły się w ciągu od 10 do 28 lutego: w powiecie brzeskim w miejscowościach: Posuchowie (par. Car), Nadrozie, gdzie zebrał się kilkudziesięciu łażników, w Strzyżanach, Dryszowie, gdzie obchody wystrępywali przeciw swym parochom: Dyduchowi i Czabatemu; w Bystrzycy, Kozłowie, Płaczowie i Miodowej. W pow. bobreckim, w Horodyszczu cesaarskim (par. Dydyński i Pełenski), w Ostrowie (par. Winnicki), w Łopusznej (par. Jarmowicz), w Suchodole, w Nowosielcach szlacheckich „pouczal” agitator Żółtanecki ze Lwowa.

Dalej odbył się wiec ze spacerem w Burdianowcach (p. Boraczów), przemawiali parochowie: Strilbycki, Kudryk i Matkowski. W powiecie buczackim najbardziej czynnym był socjalista Mossler i jego towarzysze Nazzari. Oni to urządzili w Łowiczach „pouczal” zebranie, na które ściągnęli 3.000 (!) obywateli z 15 wsi. Po zborach (17 z. m.) ruszyło 500 „sycowików” z Ładzińskiego do Zadarowa, gdzie tow. Mossler razem z par. Baryezem i Nazzariem „pouczal” 2.500 włościan. Nazzari był Mossler we wsi Pyskowie i mówił po swemu na 1.000 obywateli. Do Koropca ściągnęli 4.000 włościan, których pouczal znany „dijacz” Tanczowski. Praktycznym rezultatem „pouczal” pp. Mosslera, Baryezów i Nazzarów, są smutne wypadki w Niżniowie i Ładzie, o jakich czytamy na innem miejscu.

W busiatyńskim wiecowano: w Żabińcach i Gadzińkowcach; następny był bardzo podniecony; mimo obecności 26 żandarów głośno mowy podburzające i komisarz wiec rozwiązał. Mimo tego urządzono „welyozawij” spacer po wsi. W drohobyczanin odbyły się zbory w Nabujowcach i Wacowicach. Na wniosek niejakiego Kondrata uchwalono przyłączyć się do 1-dniowego strajku generalnego, jaki planują socjaliści na wypadek, gdy starostwo drohobyskie nadal zabraniało wieców. Par. Hawrylnik i Konec oraz „dijacz” Baranyk urządzili wiec w Woronówcach (p. Zaleszczyk). Szereg wieców odbył się w pow. kałuskim: w Dębownicy, gdzie „pouczal” oślawiony Twardochleb; w Mysławie (par. Jacyzyna). W Studnicy Twardochleb zachował przemowę starostwa: ks. Palego i Jasińskiego, którzy wy-kazywali bezpożyteczność strajków, a burzylieli kazali oddawać władzom. Z inicjatywy agitatorów, przemowę par. Kozaka zgłoszono śpiewami. Do czego doprowadza antypolska agitacja w tamtych stronach, dowodem, co donosi „Dziś”, że gdy kaznodzieja ruski wyzywał obywateli w Babinie do umiar-kowania („zaczaj napadają na wieszajcy ruch”) ci powychodzili z cerkwi! Dalej wiecowano w Dobrotowie, Dabackiej długiej i Słobidzie niebylewskiej, gdzie referentem był student Krytanowski.

W pow. kamienieckim odbyły się „wiece” w Spasie (par. Zelski), w Kozłowie (4 parochów), w Potużanach (par. Zelski), w Witkowie (dr. Oljnyk) w Miłatinie Starym. W kołomyjskim: w Kufacz-kowcach i Chwałobogu (par. Cieszyk). W kosowskiem: w Kutach Starych przemawiali: par. Stefanowicz i sprowadzony z Bukowiny nauczyciel Sawulak; po wiecu odbył się spacer ze śpiewami; w Szezorach (par. Tamyż); w Roztokach (par. Stefanowicz). W nadwórniańskim wiecowano: w Delatynie, Maj-danie Średnim, Strymbie, Mikulohynie i Czarnym

Potoku, gdzie jednym z mówców był 18-letni „pa-rubok”, w przemyślańskim wiecowano „wiece” w Chlebowicach ewsierskich.

Na „wiecu” w Niedzileńskich ściągnięto wielu Maszurow; „Dziś” nie podaje przebiegu, lecz tylko wzmiankuje, że przewodniczył par. Karatnicki, a „pouczal” Polaków „dijacz” Żółtanecki; on też przemawiał na zborach w Żydowicach i w Tucznem pospołu z Ajajymem Gronawetterem. W Alfrejdowie „pouczal” par. Panasuk, w Dynarowie, Dunajowie par. Harmatij. W pow. podhajeckim wiecowano w Burkhanowie, Zawałowie, Gorgozach, Siemiakowcach, Urynówie, Zarwanicy i Uwaniu. Prawie na wszystkich przemawiał „dijacz” Tymko Staruch.

W rohatyńskim odbyły się wiece w Kąkol-nickich, Marcinowie (par. Prystaj) i „dijacz” Żółtanecki (do łażników mówił po polsku), w Fierle-owie („bohato Polaków”), ten sam mówca. W radeckim wiecowano: w Porzeczu, Podhajczykach, Koniusznych królach, Wozoszczanach; wszędzie zwerbowali ukraiński sporo Maszurow. W Janińskim są do zapamiętania wiece: w Bożnowie, Ilińcach, Trójcy i Tulikowie. W stanisławowskim: w Hanu-siowcach, Wzienu, Dąbowcach, w Kończakach i Dro-gowie. Na wiecu w Tuchli przemawiał dr. Oleśnicki. W sanockim: w Zahutyńcu, Olechowcu i Dąbrówce. W p. trebowelskim urządzono dwa wiece w Nałacu, z tych jeden rozwinął. Wiecowano nadto w pow. tłumackim: w Nadrozie, Gruszcach, Braciszowie, Piotrowicach, Kaciskach, Górogładach, Delawie i Niżniowie. W Turce przemawiał na „wiecu” członek wydziału kraj. p. Gliżniuk, obecných było 30 pa-rochów, a włościan 3000. W ciortkowskim były wiece w Szumakowcach i Polowcach. W jaworow-skim: w Mężyłowcach (dijacz Żółtanecki), w Krakowcu Ludowice Dąbaki zwołał „do borby za wybore prawo”, w Przylbich właściciel majątku ukraiński służbę awerską od pracy, na czas wiecu. Wreszcie „Dziś” zapisuje wiec w Radymnie, który „rozbiły wasechpolski...” euligany ta chun-chuzy”.

W Przemyślu odbędzie się wiec przemysłowy, urządzony staraniem Ligi pomocy przemysłowej, w sobotę 3 m. o godzinie 6 wieczór w sali magi-stratu.

Stulecie gimnazjum brzeskiego. W szóstym roku zawiązał się z byłych uczniów gimnazjum brzeskiego komitet, który się miał zająć urządzeniem uroczystego obchodu z okazji stuletniego istnienia tego gimnazjum. Na obchód wyznaczono pierwotnie termin na dzień 27 września 1906, który jednak następnie odroczony został. Tymczasem uroczystością tą zajęły się także szersze koła i utworzyły komitet obszerniejszy i ten wyznaczył ostatecznie dzień obchodu na 7 czerwca. Zaproszenie i nowy program zostaną w najbliższych dniach roz-ełane b. profesorem i b. uczniom brzeskim, którzy zaś z nich z powodu, że komitet nie posiadał jego adresu, zaproszenia nie otrzymał, zechce się zgłosić do sekretarza komitetu ks. dr. W. Honorackiego, ka-techety gimn. lub Jana Budnickiego, notariusza w Brzeżanach.

Tyfus plamisty pojawił się w Stanisławowie. W szkole „na Górze” zapadli na tyfus plamisty nauczyciel p. R. i nauczycielka p. O. i cztery uczenice, a w przytulisku Brata Alberta zachorowali dwaj ubodzy. Przytulisko natychmiast zamknięto.

Pociąg zasypany lawiną. Ze Sianek, stałej granicznej nowej linii kolejowej Lwów-Sambor-Użok donoszą: W noc z wtorku na drodze zasypana lawina śnieżna przekolejowy niedaleko stałej Sianki. Pociąg osobowy, wyjeżdżający około 8 wie-czór z Sambora na Sianki do Węgier, wjechał w tę właśnie lawinę śnieżną a wszystkie wozy osobowe wykoleiły się. Podróżnych było bardzo niewiele, szczególnie nikomu nie się stało. Pociąg, wyko-leiwszy się, stanął posnąwszy się po śniegu kilka-dziesiąt metrów, a podróżni przerwani wypadkiem brnąc po pas w śniegu przeszli się do niewykole-jonego wozu służbowego, tuż za maszyną. Zarekwiro-owano z Sianek maszyny posłkową i odtawiono pociąg nocą podróżnych do Sianek, poczem zebrano się do odkopania zasypianych i wykolejonych wozów osobowych.

Z Żydaczowa piszą nam: Podnieśli i pa-miętną obłędność Zabłotowce, wieś, położona obok Żydaczowa, dnia 15 bm. W tym dniu dokonano otwarcia Czytelnicy T. S. L. za staraniem gorli-wego szermierza oświaty ludowej, ks. kan. Jana Dregiewicz, przy współudziale członków Koła T. S. L. z siedzibą w Żydaczowie. Do faktu tego przywiąza-no się doniosłe objawy w dążeniu do jednności i do powrota z błędnej drogi, po której czynniki różne starają się w tych stronach niszczyć wszystko, co polskie. W tej wsi jest kilkadziesiąt rodzin polskich, które tak dalece dały się oblaźnić skodliwymi wpływami braci Rusinów, że nawet swoje święta dotąd przeławiali — nie obchodząc żadnego polskiego święta. Dąży się zupełnie powrócić do prawdy: „Jeżeli łażnik konieczności powodowany zmu-szony jest posługiwać się językiem ruskim, już przez to sam staje się Rusinem”. Ale! wśród ludu na-wet nie zaumarło jeszcze poczucie swojej narodo-wości. Powspiewano, czy też Polacy tej wsi nie są już straseni. Ale nie. Z przyjemnością akustatowa-no, że po gorącym i patryotycznym przemówieniu ks. kan. Dregiewicza, tudzież dr. Kondratowicza, obecni wśnieszli, którzy wypełnili lokal czelebiany, jednogłośnie odpowiedzieli, że są Polakami, jak naj-pilniej będą się w swojej Czytelnicy gromadzić i trzymać solidarnie, z rozwagą i godnością w stosunku do swoich współmieszkańców, którzy już w czasie przygotowań do otwarcia Czytelnicy sztydli z nich zaczęli. Nie było to chwilew tylko porwy. Zaraz w minioną niedzielę jeszcze liczącą wazęszy swoi się zgromadzi, uczuwający się pewniejszymi siebie po otwarciu Czytelnicy i usiłując wytrwać przy swoim nieszczwaniu.

Kronika powzeczna.

Ś Bal u dworu, który, jak wczoraj donosiliśmy, odbył się w wtorek, należał do najbardziej licznych w ostatnich latach, albowiem z zaproszonych 1200 o-sób, przybyło około 800. Był on ostatnim wyrazem przepychu i bogactwa. Toalety były wspaniałe, okna-ia, jak pisma wiedeńskie stwierdzają, wiewe ude-rzały pięknością barw, aniżeli stylem. Polaków było wielu, a między tymi wedle pism wiedeńskich: mistrz ceremonii hr. Edward Choloniewski i hrabia Choloniewski, dama dworu hr. Zofia Zamyska, p. Helena Ziemiakowska, hr. Agnieszka Góluhowski z synem, hr. Lanckoroński z małżonką, hr. Wojciech Dąbrowski, gubernator dr. Leon Biliński, b. mi-nister Małeyski, hr. Jerzy Baworowski, p. Dawid Abrahamowicz, wiceprez. Hausenichol Bauer, szef sekcyi dr. Roka, hr. W. Ledebowski, hr. Stefan i Karol Romerowie, gen. Szaszkiewicz, gen. audytor Albi-nowski, major Stobolewski, p. Aleksander Głowacz. Wymieniają toalety, opisują pisma wiedeńskie po-między najpiękniejszymi toalety hr. Lanckorońskiej i hr. Choloniewskiej. Jedną z najpiękniejszych wogóle toalet miała pani Funakowski, zana sekretarka japoń-skiego poselstwa; toaleta z „crepe de chine” była przedlicznie i oryginalnie haftowana i malowana, ale te hafty i malunki wykonane zostały w... Ja-ponii.

Dochoł monopolu tytoniowego w Austrii. Wedle ogłoszonej przed kilku dniami urzędowej

publikacji statystycznej wynosiły dochody monopolu tytoniowego w Austrii w roku ubiegłym sumę 231,350.000 koron, wszystkie wydatki zaś wynosiły 88,530.000 kor., w rezultacie więc miało państwo za sprzedaży tytoniu i ogar czysty zysak w sumie 142,820.000 koron. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły dochody o 6,170.000 koron, a wydatki tylko o 60.000 koron. Na każdym centnarze metrycznym sprzedanych fabrykatów tytoniowych zyskuje skarbu państwa na czysto przeciętnie 416 kor. 68 hal.

Ś Gmach „Dumy”. Wobec zwolnienia Dumy u-kazem cesarskim na dz. 18 maja, warto powtórzyć za pismami opis gmachu, który da początek życia parlamentarnemu w Rosji. Jak wiadomo, przyszła Du-ma mieścić się będzie w pałacu Taurazkim. Wej-scie do głównej sali obrad poprzedza obszerny we-stybul, gdzie znajdują się na część wieszadeł dla zwierzchniej odzieży posłów. — Dalej idzie t. zw. rotunda z kopułą, górującą nad całym gmachem. Charakterystyczną cechą kopuły jest to, że będąc niezbyt wypukłą, dzięki umiejętnemu malaturze we-wnętrza, da patrzyjący z dołu wydaje się bardzo wysoką. Rotunda ta, umeblovana po starszowieku, razem z sąsiednią salą, będzie służyła jako miejsce wypoczynku dla posłów. Będą tu kuluary Dumy. Teren obszerny i 600 do 700 ludzi może się z ła-wością pomieścić. Sala pod względem wielkości jest jedną z największych w Petersburgu. Jest ona więk-sza o 4 sążnie kwadratowe od słynnej sali Mikola-jewskiej w Pałacu zimowym. Z sali tej, po schod-kach, idzie się do właściwej sali posiedzeń członków Dumy, urządzonej amfiteatralnie na 564 miejsce dla deputowanych. Sala jest prawie kwadratowa. Ze wszystkich stron sufit podiera szereg kolumn 6-sążniowej wysokości, które z tyłu i z boków amfi-teatru zastąpiły przegrodami; ewentualnie pozosta-wiono wolną; tam projektowane jest urządzenie urn do balotowania. Balotowania za pomocą elektryczno-sci musiano się wyrzec z powodu znacznych kosztów, jakie ten system podniósłby za sobą. W środku, naprzeciw amfiteatru, na wzniesieniu urządzono miej-sce dla prezesa Dumy, z boków zaś dla dwóch wiceprezesów. Jeszcze bardziej z boku widnieją dwa stoły dla ministrów, pod samymi zaś ścianami — stoły dla prasy, przy których może usiąść 34 refe-rentów. Ponad amfiteatrem, z tyłu znajdują się ga-lerie dla publiczności — na sto miejsc. W środku, amfiteatru urządzono trybunę dla mówców. Całe u-rządzenie sali odznacza się prostotą i trwałością. Po-sadzka ułożona jest bezpośrednio na asfalcie, o zna-komicie grubości dwójki i nie daje żadnego resonan-su. Dla zwolenników obstrakcji parlamentarnej roze-żono ten nie będzie zbyt na rękę. Wszystkie roboty będą ukończone przed dniem 13 marca.

Ś Uroczystości berlińskie. Srebrna wesela króla pruskiego i cesarza niemieckiego, tudzież za-ślubiny syna jego Killa Frydriha Oczwiliści eade Prusy zostały amobilizowane przy tej sposobności, a na czele stelaia ioh Berlin. „N. Fr. Presse” pisze: „Lu-dność Berlina przywitała się do festywno. Z prus-ką dyscypliną publiczność załatwia po kolei każdy punkt programu. Dokładnie powtarzają się te same obrazy, które ap. widziano w czerwcu podczas za-ślubin następcy tronu”. Tylko tym razem, jak twier-dzi wspomniany dziennik, dekoracja miasta nie była tak niesmaczną, jak poprzednio. Uroczystości rozpo-częły się właściwie już w niedzielę nabożeństwem na intencję przy cesarskiej, która obchodziła srebrne wesela. Po nabożeństwie odbyła się w zamku defila-da deputacyi. Kancelarz ks. Błłow, na czele człon-ków gabinetu, przemówił do cesarza Wilhelma, zapewniając go pomiędzy innymi, że ministrów wiąże z państwem „osobny węzeł”. Gdyby to powiedział który z szambelanów, lub wogóle ze służby dwor-skiej, miałby szkodność, ale ministrowie są, a przy-najmniej powinni być przedewszystkiem osobisto-ści związane z konstytucją. Cesarz Wilhelm w odpowie-dzi chciał przedsięwziąć Błłowa i wyraził się, a ra-zem wypowiedział nadzieję, że „cesarzowa, pierwsza kobieta Niemiec, będzie i nadal markującą i kieru-jącą oddziaływać na myśl ministrów”. Czy ministrowie byli z tego zadowoleni, depesze milczą. Natu-ralnie bez przemowy wojowniczej nie mogło się obejść. Przyjmując deputacyi armii i marynarki, rzekł cesarz do jej przywódcy, ks. Albrechta: „Pierw-szą i ostatnią moją myślą jest moja siła zbrojna na lądzie i morzu. Cesarzowa dąży do złagodzenia ne-gady i chorób. Oby dał Bóg, ażeby wojna nie wy-buchnęła. Ale gdyby do tego przyszło, jestem silnie przekonany, że armia spełni równie swój obowiązek, jak przed 35 laty”. Czy mamy opisywać po kolei wszystkie uroczystości? Wystarczy, jeżeli zaznaczymy, że program ich został wykonany jak najdokładniej. W długim żałobnym spacerów na honorowym miej-scu stało naturalnie wojsko, potem dopiero szły spala-ry bezimiennej ludności cywilnej. Naturalnie nie brakło dżelwie honorowych w białej. To wszystko było na oczach młodej pary: ks. Elita Frieda i ks. Zofia Karoliny Odeaburskiej, która w niedzielęk wiozorem odbyła triumfalny wjazd do Berlina. Pa-mioty jechał konno pośród wojska, panna młoda je-chała powozem także pośród wojska. Rodzice pana młodego rozpoczęli drugie dwudziestopięcioletnie mał-żeńskie pożycie,

